

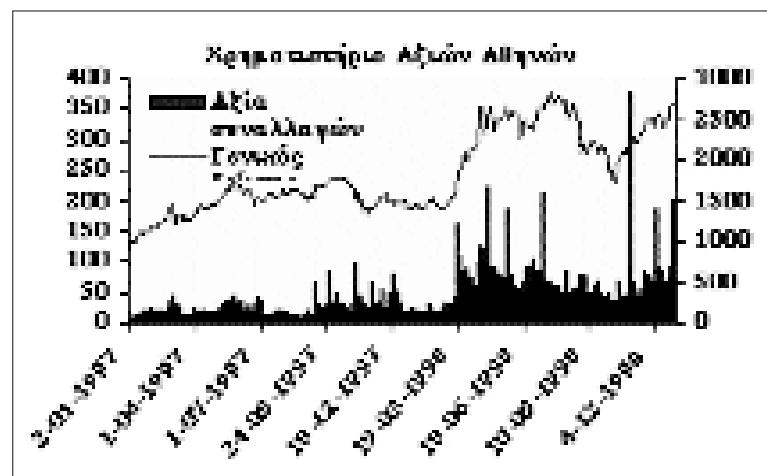
Τα κύρια χαρακτηριστικά της τρέχουσας συγκυρίας για την ελληνική οικονομία, κάτω από το πρίσμα της εθνικής προσπάθειας που αποτελεί η πλήρωση των κριτηρίων του Μάαστριχτ και

η εξασφάλιση της εισόδου στην ONE, θα μπορούσαν να συνοψισθούν στα εξής:

ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

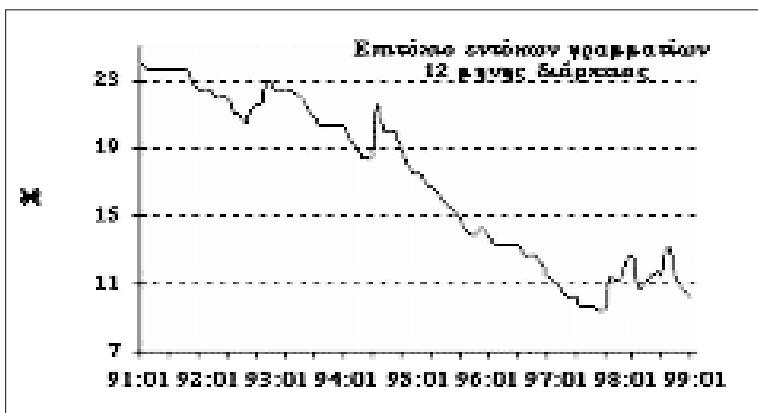
➤ Το εξωτερικό περιβάλλον της χώρας δεν είναι ιδιαίτερα ευνοϊκό, είναι ωστόσο περισσότερο σταθερό (θα τολμούσε να πει κανείς και προβλέψιμο). Σύμφωνα με εκτιμήσεις διεθνών οργανισμών, αναμένεται επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας στις περισσότερες βιομηχανικές χώρες. Η μείωση του ρυθμού αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ, που από 3% το 1997 έπεσε στο 2,2% το 1998, εκτιμάται ότι θα συνεχισθεί και κατά το 1999 (1,7%). Οστόσο σήμερα, και σε σχέση με πριν από μερικούς μήνες, η πιθανότητα μιας γενικευμένης διεθνούς οικονομικής ύφεσης φαίνεται να έχει μειωθεί.

Οι διεθνείς χρηματαγορές, μετά από τους κλυδωνισμούς και τις διαταραχές των δύο τελευταίων ετών, εμφανίζονται και πάλι λιγότερο "νευρικές", και αν όχι αισιόδοξες, τουλάχιστον σχετικά ψύχραιμες (και σε κάποιες περιοχές ακόμη και αισιόδοξες).

➤ Η ελληνική οικονομία, στην ανοδική φάση του οικονομικού κύκλου, φαίνεται να βρίσκεται μπροστά σε μία επιτάχυνση των ρυθμών μεγέθυνσης. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΣΥΕ), ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ κατά το 1998 φέρεται να είναι 3,8% έναντι του 3,5% που είχε αρχικά καταγραφεί. Μοχλοί ανάπτυξης βραχυχρόνια αποτελούν οι αυξημένες καταναλωτικές και επενδυτικές δαπάνες. Τις δαπάνες για επενδύσεις αναμένεται να συνεχίσουν να χρηματοδοτούν οι μεταβιβαστικές πλρωμές από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Τρίτο Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης). Την κατανάλωση θα τροφοδοτούν από τη μία πλευρά οι εξελίξεις στο νομισματικό τομέα (πτωτικές τάσεις στα επιτόκια, ρευστότητα, σχετική χαλαρότητα στην πιστωτική επέκταση, εν μέρει λόγω του εντεινόμενου ανταγωνισμού και της αυξημένης διεθνοποίησης στο επίπεδο των τραπεζικών υπηρεσιών) και από την άλλη, το φαινόμενο της αύξησης του πραγματικού πλούτου των νοικοκυριών⁽¹⁾.

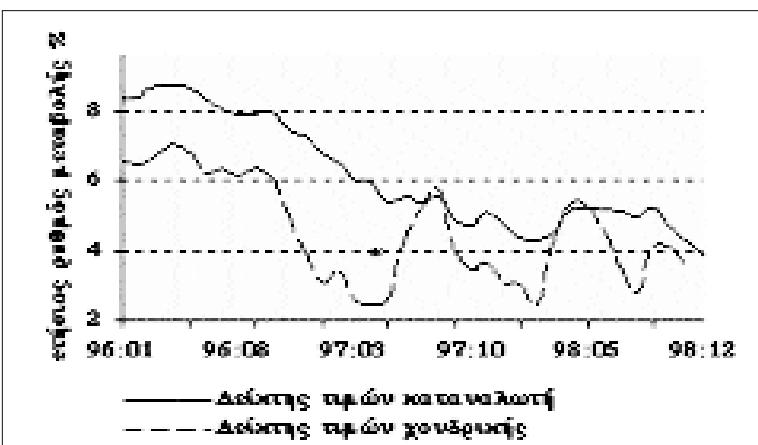
➤ Υπό την ώθηση της δέσμης αντιπληθωριστικών μέτρων που έλαβε η κυβέρνηση κατά το τελευταίο τρίμηνο του 1998, ο πληθωρισμός (όπως καταγράφεται από το δείκτη τιμών καταναλωτή – ΔΤΚ) αποκλιμακώθηκε με ταχείς ρυθ-

Η ΔΕΣΜΗ ΑΝΤΙΠΛΗΘΩΡΙ- ΣΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

Η ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΣΟΔΩΝ - ΔΑΠΑΝΩΝ

μιόγις στο τέλος του έτους, φθάνοντας στο επίπεδο του 3,9% το Δεκέμβριο⁽²⁾. Διαφαίνονται ίδια όμως ενδείξεις πως ο ρυθμός αυτός αποκλιμάκωσης επιβραδύνει. Σε αυτό άλλωστε συντελεί η ώθηση προς τα πάνω (δηλαδί οι πληθωριστικές πτέσεις) που δημιουργεί η αναθέρηση της οικονομίας, στο βαθμό που η πλευρά της προσφοράς δεν ανταποκρίνεται πλήρως στις συνθήκες αυξημένης ζήτησης. Ετσι, ο ΔΤΚ, μετά το 3,9% του Δεκεμβρίου και το 3,7% του Ιανουαρίου, υπολογίζεται πως το Φεβρουάριο θα μειωθεί μόνο κατά ένα δέκατο της μονάδας (3,6%). Μεγαλύτερες μειώσεις αναμένονται τον Απρίλιο κυρίως, και σε κάποιο βαθμό και το Μάρτιο και Μάιο, αφού τότε ο δείκτης θα έχει πλέον “απορροφήσει” το πληθωριστικό σοκ της υποτίμησης

στης της δραχμής του Μαρτίου 1998.

➤ Οπως αφίνει να διαφαίνεται η σύγκριση εσόδων-δαπανών του προϋπολογισμού για το 1999 με τα επίπεδα στα οποία διαμορφώθηκαν τα μεγέθη αυτά κατά το 1998, υπάρχουν ενδείξεις χαλάρωσης στην ακολουθούμενη κατά το τρέχον έτος δημοσιονομική πολιτική. Χαρακτηριστικά αναφέρονται η πρόβλεψη για το πρωτογενές πλεόνασμα ως ποσοστό του ΑΕΠ, που είναι 6,1% για το 1999, μετά από την καταγραφείσα για το 1998 αύξηση της τάξης του 51,2% και η πρόβλεψη για το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ (το οποίο λίγο ως πολύ εκτιμάται να παραμείνει στα επίπεδα του 1998, ελαφρά μόνο χαμπλότερο).

➤ Σε ό,τι αφορά τις συναλλαγές με τον εξωτερικό τομέα (υπόλοιπο κόσμο), το Ιοζύγιο Πληρωμών της Ελλάδας ευνοείται και στην τρέχουσα συγκυρία, όπως και κατά τη διάρκεια του 1998, από τις τιμές καυσίμων και πρώτων υλών που εξακολουθούν να κινούνται σε χαμηλά (και πολλές φορές ιστορικά χαμηλά) επίπεδα. Με βάση τις εξελίξεις αυτές, το έλλειμμα στο εμπορικό ιοζύγιο καθώς επίσης και στο ιοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών εμφανίζει ελαφρά πτωτικές τάσεις. Τα μεγέθη του ιοζυγίου κεφαλαίου, μετά τη μεγάλη μεταβλητότητα που τα χαρακτίριζε κατά το πρώτο εξάμηνο του 1998 (αποτέλεσμα της νευρικότητας και αστάθειας στις διεθνείς χρηματαγορές και κεφαλαιαγορές), άρχισαν να καταγράφουν ευνοϊκές για τη χώρα μας εξελίξεις (εισροές βραχυπρόθεσμων κυρίως αρχικά, και στη συνέχεια και μεσο-μακροπρόθεσμων κεφαλαίων)⁽³⁾. Ωτόσο, στο

OΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΤΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

βαθμό μάλιστα που η Ελλάδα πάσχει από χρόνιο έλλειψη στις εμπορικές συναλλαγές της με τον υπόλοιπο κόσμο, το ερώτημα που τίθεται, αναφορικά με τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές, είναι περιοσύτερο ποοστικό παρά ποιοτικό. Με άλλα λόγια, το ενδιαφέρον εστιάζεται στο αν το έλλειψη του εμπορικού ιοσυγίου θα αυξηθεί ή όχι στο άμεσο μέλλον. Στο βαθμό που οι εξαγωγές σε γενικές γραμμές δεν επωφελήθηκαν από την υποτίμηση της δραχμής, του-

ιοσυγίου.

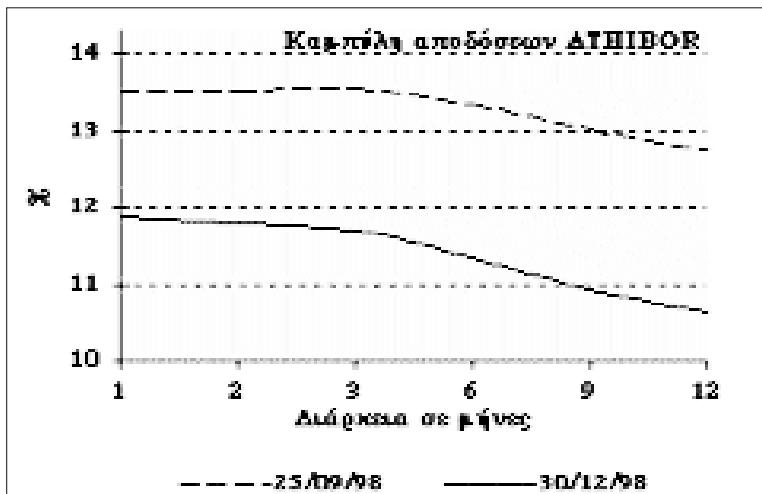
ΣΠΥΡΟΣ ΖΑΡΚΟΣ
Σύμβουλος ETE

⁽¹⁾ Η αύξηση του πραγματικού πλούτου των νοικοκυριών είναι αποτέλεσμα του διαφορετικού (εδώ ταχύτερου) ρυθμού αύξησης των τιμών των περιουσιακών στοιχείων σε σχέση με τις τιμές των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών. Οι καταναλωτικές δαπάνες με τη σειρά τους αυξάνονται λόγω του αυξημένου πλούτου των νοικοκυριών: πρόκειται για το γνωστό ως αποτέλεσμα πλούτου ή Pigou effect.

⁽²⁾ Οι αριθμοί αυτοί αφορούν το μέσο πληθωρισμό για το δωδεκάμηνο που λήγει στο μήνα αναφοράς.

⁽³⁾ Επισημαίνεται εδώ πως τα στοιχεία του Ιούνιου Πληρωμών δημοσιεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος με μία χρονικά υστέρηση μισού περίπου έτους. Ετοι, σύμερα (Φεβρουάριος 1999) δεν υπάρχουν ακόμη επίσημα στοιχεία για το δεύτερο εξάμηνο του 1998 και επομένως οι απόψεις που εκφράζονται δεν μπορούν να έχουν και την απαιτούμενη εμπειρική επιβεβαίωση.

⁽⁴⁾ Γεγονός που αυξάνει τη ζήτηση για μηχανολογικό εξοπλισμό, ο οποίος επί το πλείστον προέρχεται από το εξωτερικό.

λάχιστον σε ό,τι αφορά τους τομείς της διείσδυσης σε νέες αγορές και της αύξησης των μεριδίων αγοράς σε υφιστάμενες αγορές, δεν αναμένεται σημαντική επιτάχυνση στον τομέα των ελληνικών εξαγωγών. Αντιθέτως όμως η επιτάχυνση της εγχώριας οικονομικής δραστηριότητας, τόσο από την πλευρά των αυξημένων καταναλωτικών δαπανών όσο και από την πλευρά της αύξησης των δαπανών για επενδύσεις (πχ έργα υποδομής⁽⁴⁾), προδικάζει μία (μη αμελητέα) επιτάχυνση των πληρωμών για εισαγωγές και επομένως, μία χειροτέρευση στο έλλειψη του εμπορικού